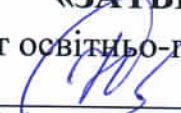

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної програми

 Н. О. Вернюк

« 28 » 08 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Аграрний менеджмент»**

Освітній рівень: *перший (бакалаврський)*

Галузь знань: *D «Бізнес, адміністрування та право»*

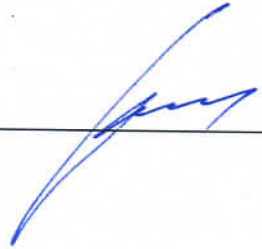
Спеціальність: *D3 «Менеджмент»*

Освітньо-професійна програма *«Менеджмент»*

Факультет: *менеджменту*

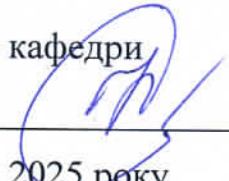
Умань – 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Аграрний менеджмент» для здобувачів вищої освіти спеціальності D «Менеджмент» за освітньо-професійною програмою «Менеджмент». – Умань: Уманський НУ 2025. – 22 с.

Розробник: професор, д.е.н. Школьний О. О.

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри менеджменту

Протокол від 20 серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри
 Н. О. Вернюк
20 серпня 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту

Протокол від 20 серпня 2025 року 2025 року № 1

Голова М. О. Гоменюк
20 серпня 2025 року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0 Модулів - 1	Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»	Обов’язкова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: D3 «Менеджмент»		
Індивідуальне завдання –	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	4-й	4-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		7-й	7-й
		Лекції	
		18 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,7; самостійної роботи здобувача –3,3.	Освітньо-професійна програма «Менеджмент»	Практичні	
		22 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання	
		-	
		Вид контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Аграрний менеджмент» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті.

Метою вивчення дисципліни «Аграрний менеджмент» є формування у студентів системи знань щодо створення підприємств агропродовольчої сфери та управління їх підприємницькою діяльністю, дослідження стратегій конкурентного позиціонування, із урахуванням принципів системного підходу та науково обґрунтованих методологічних засад.

Предметом курсу «Аграрний менеджмент» є процеси управління у сфері виробничо-господарської діяльності підприємств агропродовольчої сфери.

Основними **завданнями** дисципліни є: ознайомлення з основними теоретико-методологічними принципами аграрного менеджменту; визначення впливу зовнішнього та внутрішнього економічного середовища на ефективність аграрного менеджменту; аналіз процесів прийняття рішень в аграрному менеджменті; оволодіння основними інструментами аграрного менеджменту в сферах фінансів, маркетингу, контролінгу, логістики, інформатизації та комунікацій; освоєння інструментів досягнення ефективності управління аграрними підприємствами, зокрема в сфері контролю за витратами; вивчення методів планування в аграрному менеджменті; отримання практичних навичок щодо організації аграрного менеджменту за різних організаційно-правових форм підприємств; оволодіння навичками управління персоналом аграрних підприємств; вивчення методів управління якістю в агробізнесі; освоєння інструментів глобального менеджменту в агропродовольчій сфері.

Пререквізити: успішне опанування навчальних дисциплін «Основи менеджменту», «Організаційна поведінка», «Теорія організації», «Управлінська економіка», «Менеджмент праці», «Менеджмент», «Самоменеджмент», «Операційний менеджмент», «Управління ресурсами та витратами», «Фінанси підприємства».

Постреквізити: опанування навчальних дисциплін «Управління інноваціями», «Контролінг». Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні освітнього компонента «Аграрний менеджмент» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання:

- виробнича практика;
- кваліфікаційна магістерська робота.

У процесі реалізації програми дисципліни «Аграрний менеджмент» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Аграрний менеджмент»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПРН 3	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства
		ПРН 4	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень
ЗК 8	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	ПРН 6	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
		ПРН 11	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації
ЗК 10	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні	ПРН 3	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерств
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 1	Здатність визначати та описувати характеристики організації	ПРН 4	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень
		ПРН 5	Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації
		ПРН 7	Виявляти навички організаційного проектування
		ПРН 8	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
СК 2	Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та	ПРН 6	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
		ПРН 7	Виявляти навички організаційного проектування

	внутрішнього середовища	ПРН 8	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
СК 5	Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту	ПРН 3	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства
		ПРН 8	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
		ПРН 9	Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи
СК 7	Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту	ПРН 8	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
		ПРН 10	Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації
		ПРН 12	Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації
СК 11	Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління	ПРН 5	Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації
		ПРН 8	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
		ПРН 11	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації
СК 16	Здатність розробляти практичні рекомендації для формування ефективної сучасної системи аграрного менеджменту	ПРН 20	Демонструвати навички застосування концептуальних і базових знань в галузі менеджменту для обґрунтування управлінських рішень щодо формування, оптимізації та реорганізації діяльності підприємств аграрного сектору, їх структурних підрозділів та бізнес-процесів

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «**Аграрний менеджмент**», наведено у табл. 2.2, 2.3.

Таблиця 2.2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Аграрний менеджмент»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	основних понять аграрного менеджменту;	лекції, практичні	усне опитування, виступи здобувачів на

1.2	функцій аграрного менеджменту;	заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
1.3	концептуальних основ та сфер використання методів аграрного менеджменту;		
1.4	особливостей аграрного менеджменту;		
1.5	концептуальних підходів, принципів, методів та інструментарію аграрного менеджменту;		
1.6	підходів до оцінювання ефективності аграрного менеджменту.		
2	Уміння/навички:		
2.1	розробляти стратегію аграрного менеджменту;	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
2.2	застосовувати ефективні методи аграрного менеджменту;		
2.3	планувати методи аграрного менеджменту;		
2.4	порівнювати результати підприємницької діяльності окремих підприємств з показниками найбільш ефективних аграрних формувань, виявляти резерви підвищення ефективності;		
2.5	аналізувати підприємницьку діяльність на макро-, мезо- та мікрорівні;		
2.6	здійснювати контроль за процесами аграрного менеджменту.		
3	Комунікація:		
3.1	презентувати результати аграрного менеджменту;	практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
3.2	презентувати результати оцінки ефективності управління аграрним підприємством;		
3.3	здатність до групової взаємодії в процесі з'ясування проблем, пов'язаних з аграрним менеджментом;		
3.4	надавати консультаційні послуги щодо вдосконалення організаційної структури аграрного підприємства;		
3.5	створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі дослідження проблем аграрного менеджменту.		
4	Відповідальність і автономія:		
4.1	відповідальність за точну ідентифікацію стратегічних елементів аграрного менеджменту;	практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем,	виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з
4.2	самостійно приймати ефективні рішення щодо аграрного менеджменту;		

4.3	самостійно приймати ефективні рішення застосування методів аграрного менеджменту в конкретних виробничих ситуаціях;	самонавчання, в тому числі через Moodle	підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
4.4	відповідальність за точність і коректність відображення результатів управління аграрним підприємством;		
4.5	самостійно приймати рішення щодо управлінських рішень за результатами конкурентного позиціонування.		

Таблиця 2.3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Аграрний менеджмент»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 3	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 4	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 5	Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 6	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль

ПРН 7	Виявляти навички організаційного проєктування	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 8	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 9	Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 10	Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 11	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 12	Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 16	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань,	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому

	бути критичним і самокритичним	викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 18	Застосовувати методи стратегічного та поточного планування розвитку організацій, визначати пріоритети щодо функціонування аграрних підприємств, зокрема садівничих, на внутрішньому і зовнішньому ринках	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 20	Демонструвати навички застосування концептуальних і базових знань в галузі менеджменту для обґрунтування управлінських рішень щодо формування, оптимізації та реорганізації діяльності підприємств аграрного сектору, їх структурних підрозділів та бізнес-процесів	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти аграрного менеджменту

Тема 1. Суть аграрного менеджменту

Визначення аграрного менеджменту, його роль та функції.

Дія основних економічних законів та їхній зв'язок з аграрним менеджментом.

Аграрний менеджмент в системі агробізнесу.

Організаційно-управлінські інновації в системі аграрного менеджменту.

Topic 2. Internal and external environments of agrarian management

The influence of environments on agrarian management.

Internal environment of agrarian management.

External environment of agrarian management and choice of strategies.

Тема 3. Процес прийняття рішень в аграрному менеджменті

Основні типи управлінських рішень в умовах функціонування аграрних підприємств.

Класифікація управлінських рішень в системі аграрного менеджменту.

Чинники ризику та невизначеності при прийнятті управлінських рішень в аграрних підприємствах.

Етапи прийняття рішень в умовах аграрного менеджменту.

Визначення цілей та проблем аграрного підприємства.

Змістовий модуль 2. Особливості аграрного менеджменту

Тема 4. Фінансовий менеджмент в агробізнесі

Особливості фінансування аграрних підприємств

Роль фінансового менеджменту в аграрному підприємстві.

Кредитування аграрних підприємств.

Тема 5. Бюджетування як інструмент досягнення ефективності управління аграрним підприємством

Особливості бюджетування в аграрних підприємствах.

Виробничі бюджети у рослинництві.

Виробничі бюджети у тваринництві.

Часткові бюджети в аграрних підприємствах.

Загальний бюджет аграрного підприємства.

Бюджет руху готівки аграрного підприємства.

Тема 6. Планування в аграрному менеджменті

Порядок планування в аграрному менеджменті.

Стратегічне планування в аграрному менеджменті.

Можливості максимізації прибутку та мінімізації збитків при плануванні підприємницької діяльності аграрних підприємств.

Бізнес-план аграрного підприємства.

Тема 7. Організація аграрного менеджменту за різних організаційно-правових форм підприємств

Організаційні трансформації аграрного бізнесу в Україні.

Організація функціонування товариства з обмеженою відповідальністю в аграрній сфері.

Особливості організаційних основ акціонерних товариств в аграрній сфері.

Організація менеджменту в фермерському господарстві.

Організація менеджменту в приватному підприємстві в аграрній сфері.

Організація менеджменту в сільськогосподарському кооперативі.

Тема 8. Менеджмент маркетингу в аграрних підприємствах

Особливості планування маркетингу в аграрному підприємстві

Процес ціноутворення в аграрному підприємстві

Формування маркетингової стратегії аграрного підприємства.

Проведення маркетингових досліджень в аграрних підприємствах

Формування маркетингового плану аграрного підприємства.

Тема 9. Стратегічне управління людським капіталом аграрних підприємств

Організація використання людського капіталу.

Стратегічне управління людським капіталом.

Мотиваційні аспекти управління людським капіталом.

Тема 10. Контроль в аграрному менеджменті

Контроль як функція аграрного менеджменту.

Особливості внутрігосподарського контролю в аграрних підприємствах

Регулювання в менеджменті.

Тема 11. Управління витратами аграрних підприємств

Завдання системи управління витратами.

Принципи управління витратами.

Управління витратами в рослинництві. Управління витратами в тваринництві.

Тема 12. Інформація та комунікації в аграрному менеджменті

Поняття та класифікація інформації.

Комунікативний процес аграрному менеджменті.

Тема 13. Управління агропродовольчими ланцюгами постачання

Особливості функціонування агропродовольчих ланцюгів постачання та управління ними.

Логістичний підхід в управлінні аграрними підприємствами.

Методичні підходи до побудови та оцінки ефективності функціонування логістичної системи розподілу продукції в агропродовольчій сфері

Тема 14. Управління якістю продукції аграрних підприємств

Теоретико-методологічні засади забезпечення якості продукції аграрних підприємств.

Соціально-економічне значення підвищення якості продукції аграрних підприємств.

НАССР як складова системи управління якістю продукції аграрних підприємств.

Використання системи Total Quality Management в аграрному секторі економіки.

Тема 15. Глобальні аспекти аграрного менеджменту

Теоретичні засади формування механізмів глобального менеджменту в агропродовольчій сфері.

Базові підходи до аналізу глобального ринку агропродовольчої продукції.

Напрями формування експортного потенціалу підприємств агробізнесу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	практ	інд	сам. роб		л	практ	інд	сам. роб.
1	2	3	4	5		6	7	8	9	
Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти аграрного менеджменту										
Тема 1. Суть аграрного менеджменту	5	1	1		3	5,7	0,4	0,3		5
Topic 2. Internal and external environments of agrarian management	5	1	1		3	5,7	0,4	0,3		5
Тема 3. Процес прийняття рішень в аграрному менеджменті	7	2	2		3	5,7	0,4	0,3		5
Разом за змістовним модулем 1	17	4	4		9	17,1	1,2	0,9		15
Змістовий модуль 2. Особливості аграрного менеджменту										
Тема 4. Фінансовий менеджмент в агробізнесі	8	2	2		4	5,7	0,4	0,3		5
Тема 5. Бюджетування як інструмент досягнення ефективності управління аграрним підприємством	8	2	2		4	5,7	0,4	0,3		5
Тема 6. Планування в аграрному менеджменті	7	1	2		4	5,7	0,4	0,3		5
Тема 7. Організація аграрного менеджменту за різних організаційно-правових форм підприємств	6	1	2		3	5,7	0,4	0,3		5
Тема 8. Менеджмент маркетингу в аграрних підприємствах	7	1	2		4	5,7	0,4	0,3		5
Тема 9. Стратегічне управління людським капіталом аграрних підприємств	6	1	2		3	5,7	0,4	0,3		5
Тема 10. Контроль в аграрному менеджменті	5	1	1		3	5,7	0,4	0,3		5
Тема 11. Управління витратами аграрних підприємств	5	1	1		3	6,6	0,4	0,2		6
Тема 12. Інформація та комунікації в аграрному менеджменті	5	1	1		3	6,6	0,4	0,2		6

Тема 13. Управління агропродовольчими ланцюгами постачання	6	1	1		4	6,6	0,4	0,2		6
Тема 14. Управління якістю продукції аграрних підприємств	5	1	1		3	6,6	0,4	0,2		6
Тема 15. Глобальні аспекти аграрного менеджменту	5	1	1		3	6,6	0,4	0,2		6
Разом за змістовним модулем 2	73	14	18		41	72,9	4,8	3,1		65
Усього годин	90	18	22		50	90	6	4		80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Суть аграрного менеджменту	1	0,3
2	Internal and external environments of agrarian management	1	0,3
3	Процес прийняття рішень в аграрному менеджменті	2	0,3
4	Фінансовий менеджмент в агробізнесі	2	0,3
5	Бюджетування як інструмент досягнення ефективності управління аграрним підприємством	2	0,3
6	Планування в аграрному менеджменті	2	0,3
7	Організація аграрного менеджменту за різних організаційно-правових форм підприємств	2	0,3
8	Менеджмент маркетингу в аграрних підприємствах	2	0,3
9	Стратегічне управління людським капіталом аграрних підприємств	2	0,3
10	Контроль в аграрному менеджменті	1	0,3
11	Управління витратами аграрних підприємств	1	0,2
12	Інформація та комунікації в аграрному менеджменті	1	0,2
13	Управління агропродовольчими ланцюгами постачання	1	0,2
14	Управління якістю продукції аграрних підприємств	1	0,2
15	Глобальні аспекти аграрного менеджменту	1	0,2
	Разом	22	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Суть аграрного менеджменту	3	5
2	Internal and external environments of agrarian management	3	5
3	Процес прийняття рішень в аграрному менеджменті	3	5
4	Фінансовий менеджмент в агробізнесі	4	5
5	Бюджетування як інструмент досягнення ефективності управління аграрним підприємством	4	5
6	Планування в аграрному менеджменті	4	5
7	Організація аграрного менеджменту за різних організаційно-правових форм підприємств	3	5
8	Менеджмент маркетингу в аграрних підприємствах	4	5
9	Стратегічне управління людським капіталом аграрних підприємств	3	5
10	Контроль в аграрному менеджменті	3	5
11	Управління витратами аграрних підприємств	3	6
12	Інформація та комунікації в аграрному менеджменті	3	6
13	Управління агропродовольчими ланцюгами постачання	4	6
14	Управління якістю продукції аграрних підприємств	3	6
15	Глобальні аспекти аграрного менеджменту	3	6
	Разом	50	80

Для опанування матеріалу дисципліни «Аграрний менеджмент» окрім лекційних та практичних занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

Основні види самостійної роботи студента:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з довідковими матеріалами.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Опрацювання окремих частин програми в межах тем, які не викладаються на лекціях.
5. Підготовка до проміжного й підсумкового контролю.
6. Проведення науково-дослідної роботи

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основний метод навчання – використання спеціальних консультативно-контрольних навчальних технологій під час проведення лекційних, практичних та інноваційних форм практичних занять. Також методи усного викладу знань; закріплення навчального матеріалу; самостійної роботи студентів з осмислення й засвоєння нового матеріалу, роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок; перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок. Матеріали дисципліни розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=883>

Методи навчання, що використовуються під час вивчення дисципліни, можна виокремити в наступні групи:

- Словесні (лекція, пояснення, бесіда, консультація)
- Наочні (ілюстрації, презентації, роздатковий матеріал тощо)
- Практичні (практичні роботи, реферати, презентації тощо)
- Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної (наукової) діяльності (навчальні дискусії, перегляд навчальних кінофільмів, наукова робота і т.ін.).

Лекції супроводжуються демонстрацією таблиць, зображень з мультимедійним супроводом. Обговорення тематичних зображень дає змогу візуально сприймати інформацію, сприяє розвитку асоціативного мислення та кращому засвоєнню матеріалу.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки і висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу і характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. На початку проведення міні-лекції за вказаними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, які зафіксовані у плані лекцій, але викладаються вони стисло.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практичні заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування. Після висвітлення проблеми або стислого викладання матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднуватися у групи по 4–6 осіб і презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання самостійних завдань. Однією з позитивних рис презентації та її переваг за умови використання в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти під час роботи в певній малій групі.

Ділові та рольові ігри – форма активізації студентів, внаслідок якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації в ролі безпосередніх учасників подій.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

В процесі вивчення дисципліни «Аграрний менеджмент» здійснюється поточний (модульний) контроль, шляхом проведення усного і письмового опитування, тестового контролю, модульного контролю, перевірки завдань для самостійної роботи та індивідуальних завдань (рефератів, презентацій, науково-дослідних робіт).

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

Поточне оцінювання знань здобувачів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача.

Оцінювання видів навчально-наукової діяльності здобувача

№ п/п	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали
ОБОВ'ЯЗКОВІ БАЛИ		
1	Виступ на практичному занятті, участь в обговоренні питань	0-3 балів
2	Вчасне виконання модульних контрольних заходів	0-5 балів
3	Інші види робіт, передбачені навчальною програмою (виконання ІНДЗ)	0-10 балів
ЗА ВИБОРОМ СТУДЕНТА		
1	Підготовка письмового реферату (не більше одного з дисципліни)	0-5 балів
2	Підготовка різних видів методичного забезпечення навчальної дисципліни (тести, творчі завдання тощо)	0-5 балів
ЗАОХОЧУВАЛЬНІ БАЛИ		
1	Публікація статті у виданні за напрямом навчальної дисципліни	10 балів
2	Виступ з доповіддю на студентській науковій конференції	10 балів
3	Участь у всеукраїнській предметній олімпіаді чи/або конкурсі наукових робіт	10 балів

9. КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо).

Розподіл балів, які отримують студенти

	Поточний (модульний) контроль																	Підсумковий контроль	Всього	
	ЗМ1				ЗМ2															
	T1	T2	T3	МК 1	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	МК 2	30	100	
Всього	4	4	4	3	5	4	4	4	4	5	4	5	4	4	4	5	3			
в т.ч. ПЗ	3	3	3		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				3
СРС	1	1	1		2	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1				2

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів,

ЗМ 1, ЗМ 2 ... ЗМ 4 - змістові модулі,

МК – модульний контроль,

ПЗ – практичні заняття,

СРС – самостійна робота.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає

незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення організації навчального процесу з навчальної дисципліни «Аграрний менеджмент» включає:

- освітню програму;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- конспект лекцій з навчальної дисципліни;
- методичні рекомендації щодо проведення практичних занять;

Шкільний О.О. Методичні матеріали до практичних занять з навчальної дисципліни «Аграрний менеджмент» для здобувачів вищої освіти спеціальності ДЗ «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент» першого рівня вищої освіти (бакалавр). Умань: УНУ. 2025. 22 с.;

– завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання:

Шкільний О.О. Методичні вказівки для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Аграрний менеджмент» для здобувачів вищої освіти спеціальності ДЗ «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент» першого рівня вищої освіти (бакалавр). Умань: УНУ. 2025. 23 с.;

- завдання для модульного контролю знань;
- рекомендована література.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Аграрний менеджмент: практикум: навч. посібник / Г. М. Запша, В. Г. Курносенко, М. П. Сахацький, Г. І. Дідур та ін.; за ред. Г.М. Запши, В.Г. Курносенка, М.П. Сахацького. Одеса: Інтерпрінт, 2017. 270 с.
2. Дем'яненко С. І., Кудлай В. Г. Менеджмент агропромислових формувань: навч. посібник (практикум). Київ : КНЕУ, 2014. 262с.
3. Дем'яненко С. І. Менеджмент аграрних підприємств : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2005. 347 с.

4. Жук В. М. Обіг земель сільськогосподарського призначення в селозберігаючій моделі аграрного устрою України. Київ: Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 2017. 128 с.
5. Збарський В. К., Талавиря М. П. Використання земельних угідь України на засадах інтенсифікації: моногр. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2023. 570 с.
6. Калетнік Г.М., Гончарук І.В., Ємчик Т.В., Лутковська С.М. Аграрна політика та земельні відносини : підручник. Вінниця: ВНАУ, 2020. 307 с.
7. Конкурентоспроможність аграрного підприємства: навч. посібник / А. С. Даниленко, О. І. Шемігон та ін. Біла Церква: БНАУ, 2018. 248 с.
8. Кустріч Л. О. Стратегічне управління ресурсним потенціалом аграрних підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2018. 416 с.
9. Мазур К. В., Кубай О. Г. Менеджмент аграрного підприємства : навч. посібник. Вінниця: ТВОРИ, 2020. 284 с.
10. Малік М.Й., Шпикуляк О.Г. Кадровий потенціал аграрних підприємств: Управлінський аспект. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2005. 370 с.
11. Непочатенко О. О. Організаційно-економічні механізми кредитування аграрних підприємств: монографія. Умань: УВПІ, 2007. 456 с.
12. Петров В. М. Організація виробництва та планування діяльності на підприємствах АПК: навч. посібник. Харків : Майдан, 2016. 362 с.
13. Россоха В.В. Теоретико-методичні засади формування, розвитку та оцінювання виробничого потенціалу сільськогосподарського підприємства. Київ : ННЦ ІАЕ, 2015. 94 с.
14. Сичевський М.П., Юзефович А.Е., Коваленко О.В., Куць О.І., Лузан Ю.Я. Стратегічний потенціал продовольчої системи України: моногр. Київ:, 2020. 162 с.
15. Стратегічний розвиток підприємств аграрної сфери економіки України: аналітико-прогнозна оцінка: колективна монографія / За заг. ред. В. К. Савчука. Київ: ЦП «Компринт», 2017. 366 с.
16. Стратегія розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні на період до 2025 року / за ред. академіків НААН Я.М. Гадзала, М.І. Башенка, В.М. Жука, Ю.О. Лупенка. Київ: Аграрна наука, 2016. 216 с.
17. Управління розвитком підприємств в умовах трансформації економічних відносин: колективна монографія; за ред. д-ра екон. наук, проф. Ємцева В.І.; Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2019. 400 с.
18. Чикуркова А.. Аграрний менеджмент: навч. посіб. Кам.-Под.: ЗВО «ПДУ», 2022. 203 с.
19. Talavyria M., Bakun Y. Rural Development under decentralization: Monograph. Tallinn: Teadmus OÜ, 2021, 501 p.

Додаткова

1. Бесєдін М. О. Аграрний менеджмент: оціночно-ситуаційний підхід: Практикум. Харків: Вид-во ХНАУ, 2002. 159 с.

2. Виклики та наслідки агропродовольчої спеціалізації України у світовій економіці: колект. моногр. / за ред. д-ра екон. наук Шубравської О.В. ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2023. 254 с.
3. Гудзинський О.Д., Пахомова Т.М., Менеджмент та його обліково-аналітичне забезпечення (навчальний посібник) К.: ІПК ДСЗУ, 2003. 51 с.
4. Економіка і підприємництво, менеджмент / [С. М. Рогач, Т. А. Гуцул, В. А. Ткачук та ін.]. Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2015. 726 с.
5. Лишиленко О.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління сільськогосподарськими підприємствами (теорія, організація, практика): Монографія. Київ: ЦУЛ, 2008. 349с.
6. Нагаєв В. М. Аграрний менеджмент: Практикум (модульний варіант): Навч. посіб. Харків, 2004. 305 с.
7. Нагаєв В. М., Шиян Н. І., Никоненко С. В. Аграрний менеджмент. Модульний підхід. Харків, 2003. 60 с.
8. Практикум з організації підприємницької діяльності в сільськогосподарських підприємствах: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Шкільов, О.Д. Балан, В.А. Ткачук. К.: Четверта хвиля, 2012. 216 с.
9. Стецюк П.А. Теорія і практика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: Монографія. К.: ННЦ ІАЕ, 2008. 386 с.
10. Стратегічне управління у сільськогосподарських підприємствах: теорія та практична проблематика: монографія / [Т.І. Балановська, Л.В. Забуранна, О.П. Гоголя, О.В. Новак, Л.В. Буценко, Н.І. Драгнева, З.П. Борецька] : Монографія. К.: Редакційно-видавничий центр НУБіП України, 2014. 367 с.
11. Турченко М. М., Красноруцька Т. М. Проектування раціональної організації структури управління структурних підрозділів аграрного сектора АПК: Навч. посіб. Харків: ТОВ “СТАС”, 2002. 42 с.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Нормативні акти України. URL: <http://www.nau.kiev.ua>
2. Українська інформаційна система. URL: <http://www.utis.com.ua>
3. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Кабінет Міністрів України. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
6. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

13. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Аграрний менеджмент» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в УНУС. Визнання результатів навчання можливе за умови участі в таких активностях як програми академічної мобільності, навчання неформальній та/або інформальній освіті тощо.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси

інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

14. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Аграрний менеджмент», здобувачі повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності УНУС. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

15. ЗМІНИ В РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ

У робочій програмі оновлено зміст навчальної дисципліни, переглянуто методичне забезпечення, доповнено список рекомендованої літератури та інформаційні ресурси.